

1

Bakgrund, publikationer

- 2010 första nationella riktlinjerna om demens
- 2014 första utvärderingen av vården och omsorgen för personer med demenssjukdom
- 2017 nya nationella riktlinjer om demens
- 2018 en nationell demensstrategi
- 2018 ny utvärdering av vården och omsorgen för personer med demenssjukdom
- 2019 en modell för ett standardiserat insatsförlopp
- 2020 vägledning om dagverksamhet för personer med demenssjukdom
- 2020 målnivåer och indikatorer för demens
- 2020 halvtidsrapport av demensstrategiarbetet

2

Ur underlaget till demensstrategi

• Insatser efter diagnosbesked

”Det finns stora brister hos både hälso- och sjukvård och socialtjänst när det gäller att erbjuda insatser och följa upp individens sjukdomsutveckling”

Ur underlaget till demensstrategi

Förslag till prioriterade insatser

Förslag	Bör vara genomfört	Uppföljning	Syfte
Inför standardiserat insatsförlopp i samband med diagnosbesked, i samverkan mellan landsting och kommun	2022	Socialstyrelsens utvärderingar och/eller mätbar parameter i öppna jämförelser	<ul style="list-style-type: none"> Ökad samverkan Värde för individen
Ta fram en digital kontakt- yta för att underlätta insatser från diagnosbesked	2022		<ul style="list-style-type: none"> Värde för individen Stärker kvaliteten i vårdens och omsorgens alla delar
Möjliggör mer ändamåls- enlig dokumentation kring personer med demenssjuk- dom	2020		<ul style="list-style-type: none"> Ökad samverkan Ökad kompetens Värde för individen
Utveckla lokala demens- team som är gränsöverskri- dande mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst	2022	Socialstyrelsens utvärderingar och/eller mätbar parameter i öppna jämförelser	<ul style="list-style-type: none"> Ökad samverkan Värde för individen Förbättrad kunskap lokalt Förbättrad uppfölj- ning nationellt

Uppdrag från regeringen att ta fram ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom

Bland annat för att:

- ge exempel på hur samverkan mellan verksamheter inom landsting och kommuner kan utformas
- belysa hur samverkan inom verksamheter kan ske på olika nivåer
- bidra till en jämställd och jämlik vård och omsorg om personer med demenssjukdom

Grund

- **Grunden för vård och omsorg för en person med demenssjukdom är ett personcentrerat förhållningssätt**
- **Insatsförloppet stödjer ett personcentrerat arbetssätt**
- **Bidrar till jämlik vård och omsorg**
 - tydliggörs vilka insatser som behöver erbjudas en person med demenssjukdom under hela sjukdomsförloppet.

Begreppet standardiserat insatsförlopp

- Behovet av insatser, de särskilda perspektiven samt de viktiga områdena bedöms utifrån den enskilde individen.
- de insatser en person får under demenssjukdomens förlopp kommer att vara olika för varje person, medan den standardiserade modellen för att i samverkan erbjuda insatser eller beakta särskilda perspektiv och viktiga områden är densamma under hela förloppet.

Modellens upplägg

- de **insatser, särskilda perspektiv och viktiga områden** som behöver beaktas för en person med demenssjukdom både vid kontakt med socialtjänsten och med hälso- och sjukvården
- **exempel på samverkansformer** mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård, både mellan huvudmän och inom verksamheter
- **verktyg** för att underlätta samverkan, exempelvis samordnad individuell plan.

Modellens upplägg, forts

- **vad** behöver göras – erbjuda insatser, beakta perspektiv och viktiga områden
- **hur** kan detta göras – genom demensteam och samverkansteam
- **vilka verktyg kan användas** – exempelvis samordnad individuell plan.

Vad?

• Insatser

- Insatser från **hälso- och sjukvård**, t ex läkemedel, nutrition, palliativ vård
- Insatser från **socialtjänst**, t ex hemtjänst, trygghetslarm, dagverksamhet, anhörigstöd
- Insatser från **tandvård**, t ex nödvändig tandvård
- **Rehabiliterande och aktivitetsstödjande** insatser, t ex hjälpmedel, fysisk aktivitet
- **Information och utbildning**, t ex om diagnos, färdtjänst, brandrisk

Vad?

- **Särskilda perspektiv och viktiga områden**

T ex

- Yngre personer
- Personer med intellektuell funktionsnedsättning
- Våld i nära relationer
- Nationell minoritet
- BPSD

11

Vad?

- **Samtycke, självbestämmande och delaktighet**

T ex

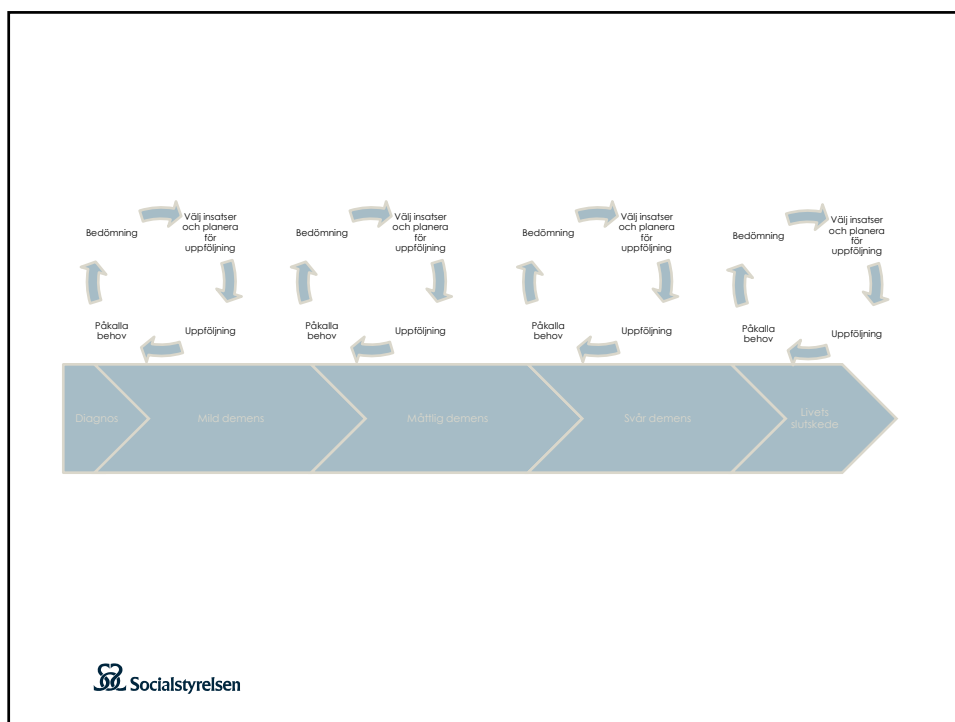
- Framtidsfullmakt
- Anhörigbehörighet

12

- **Ett standardiserat insatsförlopp vid demenssjukdom-en modell för mångprofessionell samverkan**

Hur?

- **Demensteam med personal från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten**
- **Samverkansteam på ledningsnivå inom vård och omsorg för personer med demenssjukdom**

15

Checklista

STANDARDISERAT INSATSFÖRLOPP VID DEMENS SJUKDOM			
CHECKLISTA ÖVER INSATSER, SÄRSKILDA PERSPEKTIV OCH VIKTIGA OMRÅDEN			
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR			
<p>Grunden för vård och omsorg för en person med demenssjukdom är ett personcentrerat förhållningssätt. Det gör att insatser ges utifrån individens behov. Några aspekter som kan vara av särskild betydelse att beakta för personer med demenssjukdom är sjukdomens komplexitet, individens sociala nätverk och särskilda behov eller omständigheter. Insatserna och de särskilda perspektiven och viktiga områdena behöver beaktas när någon form av bedömning görs. En bedömning enligt modellen för standardiserat insatsförlopp kan antingen initieras av vården och omsorgen eller dennes anhöriga. När en bedömning görs behöver samtidigt en planering för uppföljning av respektive given insats eller bedömt viktigt område göras. När denna uppföljning görs, sker en ny bedömning då checklistan äny gås igen av. Checklistan gör inte anspråk på att vara komplett för alla situationer som kan uppstå under demenssjukdomens förlopp. Det kan därför även finnas andra insatser som kan behövas övervägas i den aktuella situationen för en person med demenssjukdom.</p> <p>Checklistans upplägg är gjort utifrån insatser och särskilda perspektiv och viktiga områden. För en enkel överblick är insatserna och de särskilda perspektiven och viktiga områden listade i första kolumnen. Grundläggande för insatser enligt socialtjänstlagen är dock att det först görs en behovsbedömning som sedan ligger till grund för vilken insats som beviljas, och att det är den enskilde som avgör vad denne vill ansöka om.</p> <p>Det pågår en ständigt kunskapsutveckling och de insatser, särskilda perspektiv och viktiga områden som är inkluderade i denna modell behöver ständigt omprövas utifrån det rådande kunskapsläget. Socialstyrelsen har fram till juni 2022 ett uppdrag om bland annat att följa upp och långsiktigt hantera strategiska frågor inom ramen för den nationella demensstrategin. Inom detta uppdrag kommer Socialstyrelsen att följa kunskapsutvecklingen och omvärldsbevaka relevanta frågor med bäring på modellen.</p>			
INSATSER ENLIGT SOL	EXEMPEL PÅ SITUATION/SYMTOM	KONTAKT/ÅTGÄRD	KOMMENTAR
Hemfjänt	En person med demenssjukdom kan behöva hemfjänt för stöd i sin dagliga livsföring. Vid demens i mild fas kan det räcka sig om enstaka insatser såsom hjälp med matinköp eller tillagning av mat, medan det i måttlig eller tidig svår fas kan handla om fler insatser och hjälp med personlig hygien och måltider. Kan ges med stöd av såväl 4 kap. 1, 2 och 2 a § SOL. Ingen behovsbedömning nödvändig om insatsen beviljas med stöd av 4 kap. 2 § SOL. Kan också beviljas för kortare intervaller så att anhöriga och närstående vid behov får en tillfällig avlösning.	Biståndshandläggare utreder och bedömer behov av insats. Den enskilde ska i regel tillfrågas inom ramen för en utredning enligt SOL. Biståndshandläggaren, med beaktande av reglerna om sekretess, inhämta information från anhöriga och närstående, personer från dementsteamet och andra professioner med lämplig kompetens.	Anhöriga kan, om den enskilde samtycker, medverka i utredning, vid bedömning av behov och insatser samt vid uppföljning av insatser.
Trygghetslarm	Planera för uppföljning av insatsen. Med ett trygghetslarm kan en person genom att trycka på en knapp på ett armband påkalla hjälp om hen exempelvis har fallit, har inojukat hastigt eller har annat akut behov av hjälp. Kan ges med stöd av såväl 4 kap. 1, 2 och 2 a § SOL. Ingen behovsbedömning nödvändig om insatsen beviljas med stöd av 4 kap. 2 § SOL.	Biståndshandläggare utreder och bedömer behov av insats. Den enskilde ska i regel tillfrågas inom ramen för en utredning enligt SOL. Biståndshandläggaren kan, med beaktande av reglerna om sekretess, inhämta information från anhöriga och närstående, personer från dementsteamet och andra professioner med lämplig kompetens.	Anhöriga kan, om den enskilde samtycker, medverka i utredning, vid bedömning av behov och insatser samt vid uppföljning av insatser.

Socialstyrelsen

16

